

KAMIA KΛONTEΛ 1915 - CAMILLE CLAUDEL 1915

Σκηνοθεσία- Σενάριο: Μπρουνό Ντιμόν
Ηθοποιοί: Ζιλιέτ Μπινός, Εμάνουελ Κάουφμαν,
 Ζαν Λικ Βενσάν, Μάριον Κέλερ,
 Ρομπέρ Λερούα.

Φωτογραφία: Γκιγιόμ Ντεφοντέν
Μοντάζ: Μπαζίλ Μπελκίρι, Μπρουνό Ντιμόν
Χώρα: Γαλλία (Έγχρωμη)
Διάρκεια: 95´

Πρώτη προβολή: Ώρα 6.00 μ.μ.
Δεύτερη προβολή: Ώρα 8.15 μ.μ.
Τρίτη προβολή: Ώρα 10.30 μ.μ.

Διακρίσεις:

- Brussels European Film Festival 2013, Ειδικό Βραβείο Επιτροπής Καλύτερη Ευρωπαϊκή Ταινία στον Μπρουνό Ντιμόν
- Istanbul International Film Festival 2013
- * Βραβείο FIPRESCI στον Μπρουνό Ντιμόν (στο Διεθνές Διαγωνιστικό)
- * Ειδικό Βραβείο της Επιτροπής στον Μπρουνό Ντιμόν
- Tallinn Black Nights Film Festival 2013, Βραβείο της Επιτροπής Καλύτερη Ηθοποιός στην Juliette Binoche.

Ο χειμώνας του 1915 βρίσκει τη γλύπτρια και πρώην σύντροφο του Ογκίστ Ροντέν Καμίλ Κλοντέλ κλεισμένη σε ένα επαρχιακό ψυχιατρικό ίδρυμα. Εκείνη, απελπισμένη, έχει εναποθέσει όλες τις ελπίδες της για παρηγορία στην επικείμενη επίσκεψη του αδερφού της και διακεκριμένου λογοτέχνη Πολ Κλοντέλ.

Βιογραφικό απόσπασμα από την αληθινή ιστορία μιας γυναίκας-σύμβολο της εξέγερσης ενάντια στον κοινωνικό πουρπανισμό. Δοσμένο με ωμό ρεαλισμό (οι έγκλειστοι είναι πραγματικοί τρόφιμοι ψυχιατρείου), ελλειπτική δραματολογία αλλά και –παρά την εκφραστικότητα Ζιλιέτ Μπινός– μια ισχυρή αίσθηση «καλλιτεχνικής ψυχρότητας».

Η ερμηνεία της Ζυλιέτ Μπινός, που βουτά με όρεξη μέσα στην ψυχή μιας καταραμένης, σθώας γυναίκας, είναι το άλφα και το ωμέγα της ταινίας, η οποία με αφορμή τα χρόνια της γλύπτριας Καμίλ Κλοντέλ σε ψυχιατρικό ίδρυμα μιλάει για την προδοσία στους κύκλους της οικογένειάς, καθότι το σενάριο τροφοδοτείται από την ανάγκη της δημιουργού να δει τον αδελφό της Πολ (Ζαν-Λυκ Βενσάν) και από την προσπάθεια εκείνου να μείνει όσο το δυνατόν πιο μακριά.

1915, χειμώνας στο άσυλο ανιάτων στο Μοντεβέργκ, στη Νότια Γαλλία. Η Καμίλ Κλοντέλ, γλύπτρια, μουσα και σύντροφος του Ροντέν, βρίσκεται έγκλειστη κατά παραγγελία των γονιών της, με μοναδικό φωτεινό σημάδι τις αραιές επισκέψεις του αδελφού της, Πολ. Η Κλοντέλ θα ζήσει στο άσυλο τα τελευταία 29 χρόνια της ζωής της. Δεν θα ξαναδημιουργήσει κανένα έργο. Το μοναδικό δημιουργικό μυαλό της θα σβήσει σιγά-σιγά μέσα στη μοναξιά και την υπαρκτή απορία. Ο Μπρουνό Ντιμόν παρακολουθεί την

γλύπτρια Καμίλ Κλοντέλ στο άσυλο φρενοβλαβών στην Αβινιόν, όπου την περιόρισε η οικογένειά της. Η μείξη της Ζιλίετ Μπινός με πραγματικούς ασθενείς είναι μια ιδέα που αποδίδει τα μέγιστα: η ταινία δεν φιλοδοξεί να γίνει ευχάριστη ή συγκταβατική. Αντιπαράτασσε τα χριστιανικά άλλοθι του πολύ θρησκού συγγραφέα και αδελφού της Καμίλ, του Πολ Κλοντέλ, με τη θυματοποίηση μιας βασανισμένης ψυχής σε μια κοινωνία που δεν έδινε περιθώρια αυτονομίας στις γυναίκες. Ο Ντιμόν χρησιμοποιεί τη δραματική καθαρότητα του προσώπου της Μπινός για να συλλαβεί το συναίσθημα στο περιθώριο του Λόγου. Όποτε μιλάει, η Καμίλ Κλοντέλ μηρυκάζει τη μανία καταδίωξης από τον εραστή και ανταγωνιστή της Ογκίστ Ροντέν, οργίζεται για την αρνητική στάση της μητέρας της, θρηνεί για την αταίριαστη παρουσία της ανάμεσα σε καταφανώς πιο άρρωστους ανθρώπους που δεν είχαν δράμι από τις δικές της καλλιτεχνικές ανησυχίες και φανερώνει μια άνιση, διαταραγμένη προσωπικότητα, που ενώ πάει να κερδίσει τον θεατή με την αδικία που της έχει συμβεί, γρήγορα τον απομακρύνει με την αδιαπέραστη αγωνία της. Η Μπινός, σε μία από τις μεγαλειώδεις ερμηνείες της, συνεχίζει από το σημείο της χρέλας που τελείωσε η Κλοντέλ της Ιζαμπέλ Ατζανί και του Μπρινό Νιτέν, με μια εσωτερική, αλλά τόσο διάφανη ενσάρκωση της καταπίεσης και της θλίψης. Οι τεχνικές του Ντιμόν (ο ακραίος νατουραλισμός με διάχυτη επιπιδευσή, από τη θεματική μέχρι τις εξεζητημένες ερμηνείες), εδώ βρίσκουν αρμονική και αβίαστη εφαρμογή σε μια ιστορία που δεν είναι αλλά γίνεται συναρπαστική μέσα στις σιωπές και στη συνειδητοποίηση της απόλυτης μοναξιάς, στον σιωπηλό και ενίοτε τόσο έντονο διάλογο της Καμίλ Κλοντέλ με το παρελθόν, τα φαντάσματα και το έργο που άφησε πίσω της – ένα «κρίμα» μαζί με σβησμένη οργή, και ταυτόχρονα η ανακουφιστική ευκαιρία της να βοηθήσει έστω και λίγο ανθρώπους που είχαν σημαντικά, αλλά συγκεκριμένα προβλήματα, μέσα στο ψυχιατρείο. Ωπου σταδιακά να εξαφανιστεί στο κουφάρι των αυτόματων καθημερινών κινήσεων χωρίς νόημα, να αποσβλωθεί στην αδράνεια. Ο Ντιμόν και η Μπινός το βγάζουν ανάγλυφα στην ταινία. Και να φανταστείτε πως η Γαλλίδα ηθοποιός, η μόνη που έχει τιμηθεί με Όσκαρ, Σφαίρα και τα βραβεία από τα τρία μεγάλα φεστιβάλ, δεν πήρε το βραβείο στο περσιό Φεστιβάλ Βερολίνου...

ΘΟΔΩΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

Ο Μπρινό Ντιμόν καθοδηγεί την Ζιλίετ Μπινός σε μια **σπουδαία ερμηνεία**, σε αυτή την ελλειπτική αφήγηση μιας περιόδου της γλύπτριας Καμίλ Κλοντέλ, βασισμένος στην αλληλογραφία του αδελφού της, Πολ. Ο συνδυασμός μιας αληθινής ιστορίας εποχής, με μια πραγματικά μεγάλη σαρ, ίσως αφήνει κάποιες υποψίες ότι το σινεμά του Μπρινό Ντιμόν βρίσκεται στο σημείο μιας κάποιας σημαντικής μεταστροφής, ενός ανοίγματος σε ένα μεγαλύτερο κοινό. Η «Camille Claudel» που δεν θα μπορούσε να διαμεύσει με πιο θεαματικό τρόπο οποιαδήποτε τέτοια προσδοκία.

Το ακριβές αντίθετο μιας τυπικής βιογραφίας, αυτή η «Καμίλ», είναι όσο πιο μακριά θα μπορούσε να βρίσκεται από την εκδοχή του Μπρινό Νιτέν που το 1988 καθόρισε την καριέρα της Ιζαμπέλ Ατζανί κι έφερε μια σπουδαία γλύπτρια ξανά στην επικαιρότητα. Το φιλμ του Ντιμόν, επικεντρώνεται σε λίγες μέρες μόλις της ζωής της, όταν ήδη βρίσκεται έγκλειστη σε ένα άσυλο για ανθρώπους με ψυχολογικά και νοητικά προβλήματα στην Αβινιόν.

Ξεχασμένη από τους πάντες, «φυλακισμένη» από την ίδια την οικογένειά της, είναι σαφές ότι δεν ανήκει εκεί, έστω κι αν συχνά πιστεύει ότι ο δάσκαλος κι εραστής της Ροντέν την καταδιώκει ακόμη, ή ότι προσπαθεί να την δηλητηριάσει. Ο αδελφός της Πολ είναι ο μόνος που την επισκέπτεται και το φιλμ, παρακολουθεί την ζωή της, στις λίγες μέρες από την στιγμή που μαθαίνει για μια επικείμενη επίσκεψή του, μέχρι την ώρα που θα συμβεί.

Στερημένη από τα βασικά υλικά μιας φυσιολογικής ζωής, την ζεστή, το φαγητό, την ανθρώπινη επαφή και κυρίως την τέχνη της, η Καμίλ πηγαίνει μετ'αυτήν της απόλυτης απόγνωσης και μιας παράλογης ελπίδας ότι κάποτε θα βγει

από την φυλακή της, μεταξύ της άρνησης της κατάστασής της και της προσπάθειας να συμφιλωθεί μαζί της.

Ο Ντιμόν κινηματογραφεί το άσυλο όχι σαν τον εφιάλη που θα περίμενε κανείς από την ταινία ενός σκηνοθέτη που κάθε άλλο παρά αποστρέφει τα μάτια από τις άσχημες πλευρές της ανθρώπινης ύπαρξης, αλλά δεδομένου ότι η Καμίλ βρίσκεται στην πρώτη θέση του ιδρύματος, σαν μια έρημο, ολοκληρωτικά άδεια από ανθρώπινη επαφή. Η Καμίλ μοιάζει μόνη ανάμεσα σε τροφίμους με νοητικά προβλήματα και μοναχές γεμάτες επώδυνα συγκταβατική καλοσύνη. «Δεν είμαι πια άνθρωπος» λέει κάποια στιγμή απόλυτης αδυναμίας και μέσα από το φιλμ του Ντιμόν καταλαβαίνεις πραγματικά το μέγεθος της άδικης τιμωρίας της.

Η ερμηνεία της Ζιλίετ Μπινός είναι επίσης εξαιρετική. Μετά από αρκετούς ρόλους όπου η ικανή ηθοποιός δεν έκανε τίποτα περισσότερο από το να δίνει το μίμωμο των δυνατοτήτων της, εδώ προσφέρει μια ερμηνεία **δωρικής έντασης** και σπαρτακτικής αξιοπρέπειας. Χωρίς ποτέ να ξεφεύγει σε υπερβολές ή ευκολίες, ζωγραφίζει στο πρόσωπό της όλο το δράμα της ηρωίδας της με τρόπο σπουδαίο.

Κι ο Ντιμόν το κινηματογραφεί από κοντά, σε γκρο πλαν που μιλούν περισσότερο απ' όσο θα μπορούσαν να το κάνουν σελίδες επί σελίδων διαλόγων. Το ίδιο κάνει και με το άσυλο, τους τροφίμους του, την καθημερινότητά του, τα καταγράφει με έναν τρόπο που θυμίζει νεκρές φύσεις, πίνακες ζωγραφικής, ανακαλύπτοντας την ομορφιά στο μηδαμινό, δείχνοντας από κοντά, όπως το συνηθίζει, την έλξη του γκροτέσκου.

Κι όπως πάντα στο έργο του, έτσι κι εδώ, το φιλμ μοιάζει να διαπνέεται από μια ιδιαίτερη πνευματικότητα, μια ελαφρώς διαστρεβλωμένη σχέση με την πίστη και την έννοια του θείου, που έρχεται σε πρώτο πλάνο όταν το κέντρο βάρους του φιλμ μετατοπίζεται στο δεύτερο μέρος, στον αδελφό της Καμίλ, Πόλ. Μπορεί από την άποψη της μυθοπλασίας και της εξέλιξης του δράματος οι σκηνές του να μην μοιάζουν απαραίτητες, όμως ο Ντιμόν τις στήνει με τέτοιο τρόπο, που δεν μπορείς να σταματήσεις να κοιτάς, ακόμη κι αν το γρόμμο που βλέπεις είναι έναν ημίγυμνο άντρα να γράφει ένα πρόγραμμα φιλοσοφώντας, ή να προσεύχεται γονατισμένος στη μέση του πουθενά.

Το τέλος όταν θα έρθει, γνωστό έτσι κι αλλιώς από την ιστορία που έχει πλέον σφραγίσει την μοίρα της Καμίλ, θα είναι αντιδραματικό, μα απόλυτα σύμφωνο με τον τρόπο που ο Ντιμόν στήνει την ιστορία του και ολόκληρο το σινεμά του. Και φυσικά ακόμη κι αν δεν είναι παρά ένα μόνο βλέμμα της Ζιλίετ Μπινός καθώς κοιτάζει μπροστά την άγνωστη ακόμη σε εκείνη μοίρα της, θα είναι μια ακόμη σπουδαία στιγμή σε μια ταινία που κερδίζει από την αρχή ως το τέλος το ενδιαφέρον σου.

ΜΠΡΟΥΝΟ ΝΤΙΜΟΝΤ

Γεννήθηκε το 1958 στο Bailleul, Nord, Nord-Pas-de-Calais, Γαλλία από πατέρα γιατρό.

ΦΙΛΜΟΓΡΑΦΙΑ

P'tit Quinquin 2014, Camille Claudel 1915 2013, Hors Satan 2013, Hadewijch 2009, Flandres 2006, Twentynine Palms 2003, L'humanité 1999, La vie de Jésus 1997.

